

Dört Kare Yazma Yönteminin Özel Yetenekli İlkokul Öğrencilerinin Bilgilendirici Metin Yazma Becerilerine Etkisi

The Effect of the Four-Square Writing Method on the Informational Text Writing Skills of Gifted Primary School Students

Abdulkadir Sağlam, Ömer Erbasan

Yazar Bilgileri

Abdulkadir Sağlam
Doç. Dr., Hakkâri Üniversitesi,
Temel Eğitim,
abdulkadirsaglam@hakkari.edu.tr

Ömer Erbasan
Doç. Dr., Trakya Üniversitesi,
Temel Eğitim,
omererbasan@trakya.edu.tr

ÖZ

21. yüzyıl toplumlarında en kritik becerilerden biri yazmadır. Bilgi ve teknoloji çağında, iletişim araçlarının çeşitlenmesi ve dolayısıyla kendini ifade etme biçimlerinin zenginleşmesi, yazma becerilerinin önemini artırmıştır. Bu çalışmada dört kare yazma yönteminin özel yetenekli ilkököl öğrencilerinin bilgilendirici metin yazma becerilerine etkisini incelemek amaçlanmıştır. Bu çalışma, ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen temel alınarak tasarlanmıştır. Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan bir bilim ve sanat merkezinde yürütülen araştırmaya 30'u deney grubunda, 31'i ise kontrol grubunda yer alan toplam 61 özel yetenekli 4. sınıf öğrencisi katılmıştır. Araştırma kapsamında, deney grubundaki öğrenciler sekiz hafta boyunca dört kare yazma yöntemi kullanarak bilgilendirici metinler yazmışlardır. Veriler, Bilgilendirici Metin Yazma Dereceli Puanlama Anahtarı aracılığıyla toplanmış ve analiz sürecinde t-testi kullanılmıştır. Araştırma bulguları, dört kare yazma yönteminin özel yetenekli ilkököl öğrencilerinin bilgilendirici metin yazma becerilerini geliştirmede etkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca deney grubu öğrencilerinin son test puanları ile kontrol grubu öğrencilerinin son test puanları karşılaştırıldığında deney grubu lehine anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir.

Makale Bilgileri

Anahtar Kelimeler
Dört kare yazma yöntemi
Yazma becerisi
İlkokul öğrencileri
Özel yetenekli

Keywords

Four-square writing method
Writing skills
Primary school students
Gifted

Makale Geçmişi

Geliş: 16.02.2025
Kabul: 20.10.2025

ABSTRACT

One of the most critical skills in 21st-century societies is writing. In the information and technology age, the diversification of communication tools and the enrichment of ways of self-expression have increased the significance of writing skills. This study aims to investigate the effect of the four square writing method on the informative writing skills of gifted elementary school students. The study was designed using a pre-test and post-test control group semi-experimental design. The participants of the study, conducted in a Science and Art Centre in the Eastern Anatolia Region, consisted of a total of 61 gifted 4th-grade students, with 30 in the experimental group and 31 in the control group. During the eight-week process, students in the experimental group were asked to write informative texts using the four square writing method. Data were collected using the Informative Text Writing Rubric. A t-test was used to analyse the data. According to the findings obtained at the end of the study, it was found that the four square writing method positively affected the informative writing skills of the gifted elementary school students, and there was a significant difference in favour of the experimental group between the post-test scores of the informative writing of the experimental group and the control group students.

Makale Türü

Araştırma

Önerilen Atıf

Sağlam, A. & Erbasan, Ö. (2025). Dört kare yazma yönteminin özel yetenekli ilkököl öğrencilerinin bilgilendirici metin yazma becerilerine etkisi. *TEBD*, 23(3), 2887-2907. <https://doi.org/10.37217/tebd.1641084>

Giriş

21. yüzyıl toplumlarında en kritik becerilerden biri yazmadır. Yazma, insanlar arasındaki iletişimi sağlama, bireyin farklı bağlamlarda kendini ifade etmesine aracılık etme, düşüncelerin gelişimini destekleme ve bilgiyi toplama, saklama ve aktarma gibi çeşitli işlevlere sahip bir iletişim aracıdır (Graham ve Harris, 2005). Bilgi ve teknoloji çağında, iletişim araçlarının çeşitlenmesi ve dolayısıyla kendini ifade etme biçimlerinin zenginleşmesi, yazma becerilerinin önemini artırmıştır. Günümüz dünyasında yazılı iletişim hayati bir rol oynamakta olup bilgi çağının ilerlemesiyle birlikte bu önem giderek artmaktadır.

Yazma, bireylerin eğitim ve kariyer yolculuklarında büyük öneme sahip temel yetkinliklerden biridir (National Commission on Writing, 2003). Bu beceri, akademik süreçte ve mesleki alanda bireyin başarısını etkileyen kilit unsurlardan biri olarak kabul edilmektedir (Powell, 2009). Ancak yapılan araştırmalar, öğrencilerin yazma becerilerinin beklenen seviyeye ulaşmadığını ortaya koymaktadır (Kaptan, 2016; Müldür ve Çevik, 2019; Okatan ve Özer, 2020; Temel ve Katrancı, 2019; Tok ve Erdoğan, 2017). Böyle bir durumun oluşmasında çeşitli etkenler bulunmakla birlikte yazma pratiğine yeterince zaman ayrılmamasının en temel sebeplerden biri olduğu belirtilmektedir. Nitekim Bilgin (2018), Urgan (2007), Yaylı ile Solak (2014) ve Karakoç-Öztürk (2012) tarafından gerçekleştirilen çalışmalar da okullarda yazma etkinliklerine ayrılan sürenin yetersiz olduğunu göstermektedir.

Öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmesi, sistemli bir yazma eğitimiyle mümkündür. Ancak mevcut eğitim uygulamalarında yazma becerisinin geliştirilmesine yeterince önem verilmediği görülmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan araştırmalar, 3. ve 4. sınıf öğretmenlerinin yazma çalışmalarına günde yalnızca 15 dakika ayırdıklarını, öğrencilerin ise günde ortalama 25 dakika yazı yazdıklarını ortaya koymaktadır (Brindle vd., 2016). Ulusal Eğitim İstatistikleri Merkezi'nin 2011 yılı verilerine göre lise son sınıf öğrencilerinin %21'i akademik yazma konusunda temel yeterlilik seviyesine ulaşamazken yalnızca %3'ü ileri düzey yazma becerisine sahip olarak değerlendirilmektedir (National Center for Educational Statistics [NCES], 2011). Bu veriler, yalnızca Türkiye'de değil, pek çok ülkede yazma eğitiminin yetersiz kaldığını göstermektedir.

Yazma becerisi, farklı türlerde metinler oluşturmayı gerektirir. Hikâye edici, bilgilendirici, şiir ve ikna edici yazı türleri, kendine özgü tekniklerle ele alınmalıdır. Öğrenciler, "özellikle öyküleyici metinler gibi belirli bir yapıya sahip olmayan karmaşık yapıdaki bilgilendirici metinleri yazmada güçlükler yaşayabilmektedirler" (Sallabaş, 2007, s. 7). Küçük yaşlardan itibaren bireylerin bilgilendirici metinler yazabilmesi beklenirken günümüzde öğrencilerin bu konuda pek çok zorluk yaşadıkları gözlemlenmektedir. Araştırmalar, öğrencilerin Türkçenin kelime hazinesinden faydalanarak anlatımı zenginleştirme, olayları sıralı bir şekilde aktarma, amaç-sonuç ve sebep-sonuç ilişkileri kurma, yazıyı anlamlı ifadelerle sonlandırma, yazıya konu ve türüne uygun bir giriş yapma, konu bütünlüğünü

sağlama, düşünceleri çeşitli tekniklerle geliştirme, metin içindeki bölümleri birbirine bağlama ve bağdaşıklık öğelerini kullanma gibi birçok konuda eksiklik yaşadığını göstermektedir (Çelik, 2010; Müldür ve Yalçın, 2019; Ülper, 2011). Ancak birçok öğretmen, öğrencilere etkili yazma becerilerini kazandırmada açık ve sistemli bir öğretimin gerekliliğinin farkında değildir. Bu durum, öğrencilerin yazma gelişiminin sınırlı kalmasına neden olmaktadır. Yazmayla ilgili yaşanan problemler yalnızca normal gelişim gösteren öğrencilerle sınırlı kalmayıp özel yetenekli öğrenciler de benzer zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır.

Özel yetenekli öğrenciler, akranlarına kıyasla daha geniş bir ilgi yelpazesine sahip olup bilgiyi hızlı ve kalıcı bir şekilde öğrenme becerisine sahiptir (Özbay, 2013; Sak, 2011). Ancak bu durum, yazma becerilerinin kendiliğinden gelişeceği anlamına gelmez. Ataman (2011), özel yetenekli öğrencilerin yazma etkinliklerine akranlarına kıyasla daha az istekli olduklarını ve bu durumun yazmaya yönelik tutumlarını olumsuz şekilde etkilediğini belirtmektedir. Türkiye’de gerçekleştirilen bir başka araştırma, özel yetenekli öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarının yeterli düzeyde olmadığını ortaya koymaktadır (Şengül, 2015). Alber vd. (2005) ise normal gelişim gösteren öğrenciler için de özel yetenekli öğrenciler için de yazma öğretiminin yeterince önemsenmediğini vurgulamaktadır.

Özel yetenekli öğrenciler, ileri düzeyde bilişsel ve dilsel yetilere sahip olsalar da etkili yazma becerileri kazanabilmeleri için rehberlik edilmeleri gerekmektedir. Serbest yazma sürecine bırakılmaları, onların gelişimini desteklemekten ziyade sınırlayıcı bir etki yaratabilmektedir. Nitekim Schnur ve Marmor (2009), özel yetenekli öğrenciler için de yazma stratejilerinin öğretilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu stratejilerin önemli bir bölümü bilgilendirici metin yazımıyla ilgilidir. Ancak araştırmalar, özel yetenekli öğrencilerin bilgilendirici metinlere yeterince ilgi göstermediğini ortaya koymaktadır. Stange ve Carter (1995) tarafından yürütülen çalışmada, bu öğrencilerin kurgu, mizah ve dergilerle daha çok ilgilenirken coğrafya, matematik, sağlık, din ve bilgisayar gibi alanlardaki bilgilendirici metinlere ilgi duymadıkları belirlenmiştir.

Yazma becerisinin okuma, dinleme ve konuşma gibi diğer becerilere oranla daha zor ve yavaş gelişen bir beceri olması; birçok beceriyi birlikte kullanmayı gerektiren karmaşık yapısı (Duran ve Akyol, 2010) bu beceriye çok fazla odaklanılmasını gerektirmektedir. Yazma becerisi, sistematik bir süreç içerisinde geliştirilmesi gereken bir yetkinliktir. Öğrencilerin, yazmayı öğrendikten sonra bu beceriyi tam anlamıyla kazandığı düşüncesi yanıltıcıdır. Yazmanın gelişimi, uzun süreli ve disiplinli bir çalışmayı gerektirir. Ancak eğitim süreçlerinde öğrencilerin yazma etkinliklerinin yoğun olarak okuduğunu anlama türündeki sorulara boşluk doldurma, cevap verme ve kısa yanıtlar gerektiren sınav sorularını yanıtlamayla sınırlı kaldığı görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin yazma deneyimi kazanmasını engelleyerek yazma becerilerinin gelişimini kısıtlamaktadır. Dolayısıyla yazma

eğitiminin her öğrenci için sistematik hâle getirilmesi, özel yetenekli öğrenciler için ise özel stratejiler geliştirilmesi, yazma becerisinin etkin şekilde kazandırılmasında önemli bir adım olacaktır.

Bununla birlikte yazma becerisini öğrenmek diğer dil becerilerine kıyasla daha karmaşık olabilir. Genel olarak öğrenciler, fikirlerini düzenleme konusunda zorlandıkları için tutarlı paragraflar oluşturmakta güçlük çekmektedir (Wijaya vd., 2022). Ayrıca uzun ve monoton bir öğrenme sürecine sahip yazma derslerinde öğrenciler genellikle sıkılmaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin öğrencileri motive edecek ve yazma öğrenimine ilgi duymalarını sağlayacak etkili ve ilgi çekici yöntemler bulmaları gerekmektedir. Bunun yanı sıra ilgi çekici öğretim yöntemleri, öğrencilerin yazma sürecinde düşüncelerini daha kolay ifade etmelerine de yardımcı olabilir. Bu yöntemlerden biri de dört kare yazma yöntemidir (DKYY).

Dört Kare Yazma Yöntemi

DKYY, yazma öncesi veya ön hazırlık aşamasında kullanılan bir yöntem olup öğrencilere adım adım yazmalarını sağlayan dört kareden oluşan bir yapı sunmaktadır (Gould ve Gould, 1999). Dört kare yazma yöntemi, dört dış kareden oluşan bir grafik düzenleyici kullanılarak öğretilen bir yazma öncesi ve organizasyon becerisidir. Öğrencilerin bir konu üzerine beyin fırtınası yapmalarını ve düşüncelerini düzenlemelerini sağlayarak yazmaya hazırlanmalarına yardımcı olan basit bir grafik düzenleyiciye dayanmaktadır. Bu yönüyle özellikle başlangıç seviyesindeki yazarları yönlendirmek için uygun bir yöntemdir (Gould vd., 2010). DKYY’de aşağıdaki gibi bir çalışma yaprağı taslak olarak kullanılabilir.

<u>1.Kare (Açılış Cümlesi)</u> Başlangıçta..... Örneğin..... İlk olarak Her şeyden evvel.... Evvela Başta	<u>2.Kare (Destekleyici Cümle)</u> Ayrıca ... Bununla beraber.... Ayrıyeten Üstelik İkinci olarak
<u>3.Kare (Destekleyici Cümle)</u> Ayrıca ... Bununla beraber.... Üçüncü olarak	<u>4.Kare (Özet Cümlesi)</u> Sonuç olarak Özetle Özetleyecek olursak..... Netice olarak Bundan dolayı

Şekil 1. DKYY çalışma yaprağı taslağı

DKYY’nin uygulama adımları aşağıdaki gibidir (Karatay vd., 2018; Tekin ve Kaya, 2024):

Adım 1

Konu seçimi yapılır ve sınırlandırılır. Bu aşamada iki farklı yöntem kullanılabilir: İlk yöntemde, konu öğrencilerle birlikte beyin fırtınası, kümeleme gibi tekniklerle belirlenir. İkinci yöntemde ise öğretmen, öğrencilere belirli bir konu verir. Seçilen konu cümlesi kâğıdın ortasında bulunan alana yazılır. Konuyla ilgili olarak, 1., 2. ve 3. karelere kişinin düşüncesini yansıtan cümleler yazılır. Son olarak konu cümlesi ve 1., 2. ve 3. numaralı karelerdeki düşünce cümleleri birleştirilerek 4. kareye konuyu özetleyen bir cümle yazılır. Bu özet cümlesinde, duygulara veya kişisel yargılara yer verilmelidir. Örneğin, “Bilim ve Sanat Merkezi çok güzel bir yerdir çünkü...”

Adım 2

Yazılan düşünce cümleleriyle ilgili, 1., 2. ve 3. numaralı kareye üç anahtar kelime eklenir. Bu adımda amaç, her kareye önceki adımlarda belirtilen düşüncelerle ilişkilendirilmiş anahtar kelimeleri yerleştirmektir. Anahtar kelimeler eklendikten sonra, yazılan metinler gözden geçirilir ve sınıflandırılır. Her anahtar kelimenin hangi kareye daha uygun olduğu belirlenip düzenlenir. Anahtar kelimeler doğrultusunda, 4. karedeki özet cümlesi yeniden geliştirilir. Bu bölüm gözden geçirilip ek detaylar ile zenginleştirilir.

Adım 3

Bu aşamada, ilk üç kare için belirlenen anahtar kelimeler cümlelere dönüştürülür. Bu cümleler, anlatımın daha zengin olabilmesi için gözden geçirilir ve sıfatlar eklenerek detaylandırılır. Aynı zamanda metin türlerine uygun şekilde bireylerin farklı duyu organlarına hitap edecek olan cümleler eklenir. Bu sayede öğrenci, yazısına duygusal ve düşünsel öğeler katarak metni genişletir.

Adım 4

Bu süreçte öğrenci, her bölümü kendi bilgi ve deneyimleriyle bağlantılandırır ve “örneğin” ifadesini kullanarak oluşturduğu cümleleri çeşitli örneklerle pekiştirir. Ayrıca kişisel duygu, düşünce ve yaşantılarını metne dâhil eder. Daha sonra, dördüncü karede yer alan sonuç bölümü tekrar gözden geçirilerek metni daha etkileyici hâle getirecek bir yöntem uygulanır. Bu yöntemlerden bazıları şunlardır:

- Kişisel duygularla sonlandırma: Metin, bireysel yargılarla tamamlanır.
- Soru veya davet ile bitirme: Okuyucunun konuya dair düşüncelerini paylaşması teşvik edilir.
- Özetleyerek tamamlama: Metnin ana fikri tekrar vurgulanarak yazı sonlandırılır.

Son olarak öğrencilere verilen bağlayıcı ifadeler (Şekil 1’de gösterildiği gibi) seçilerek yazının paragrafları arasında uyum ve bütünlük sağlanarak metin tamamlanır.

DKYY, öğretim sürecinde dört kare kullanılarak merkezi bir kutuya bağlı bir sistem oluşturmayı ifade etmektedir. Öğrencilerin yazma sürecinde düşüncelerini düzenlemelerine ve geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Ayrıca bu yöntem özellikle yazma öncesi aşamada fikir üretmeyi hedeflediği için hikâye edici, betimleyici, açıklayıcı, bilgilendirici ve olay aktarımı içeren metinler ve deneme türündeki yazılar için etkili bir şekilde kullanılmaktadır (Rahman, 2016; Starkey, 2004). Bu nedenle öğrencilerin yazma sürecini kolaylaştırarak düşüncelerini dört kare aracılığıyla ifade etmelerine ve ardından yazılarını tutarlı ve ilgi çekici paragraflar hâline getirmelerine yardımcı olmaktadır. Dört kare yazma yöntemi, tüm sınıf düzeylerinde ve öğretim programı alanlarında temel yazma becerilerinin öğretimine yönelik bir yöntemdir. Bu yöntem, hikâye edici, bilgilendirici ve ikna edici metinler dâhil olmak üzere tüm yazı türlerine uygulanabilmektedir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Yazma, öğrencilerin akademik veya özel amaçlar doğrultusunda geliştirmesi gereken üretken boyutun bir parçasıdır (Saville-Troike, 2006). Yazma öğretimi, tüm öğrencilerin akademik yaşamları için önemli bir yere sahiptir çünkü yazma becerisi, onların bilgi düzeylerini ve eleştirel düşünme yetilerini geliştirmelerine yardımcı olur ve tüm eğitim kademelerinde öğretim programı hedefi hâline gelmiştir (Patwary ve Sajib, 2018). Ayrıca Harmer (1998), öğretmenlerin yazma öğretmesi gerektiğini çünkü yazının dil öğrenme sürecinde pekiştirme işlevi gördüğünü ve bu sürece katkı sağladığını ifade etmiştir. Bunun yanı sıra yazma öğretiminin önemi, öğrencilerin düşüncelerini yazılı olarak yaratıcı bir şekilde ifade etmelerine olanak tanımasından da kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla yazma, yazarların düşüncelerini belirli bir amaç doğrultusunda bilgi aktarma amacı taşıyan yazılı bir formda ifade etmelerini sağlayan bir süreçtir.

Yazma süreci genel olarak çok yönlü ve bilişsel aşamaları içeren karmaşık bir yapıya sahiptir. Özel yetenekli öğrencilerin bilgilendirici metin yazma becerilerinde beklenen seviyeye ulaşamadıkları ya da bu alanda gelişime açık oldukları bilinmektedir.

Bu araştırma, özel yeteneğe sahip öğrencilerin bilgilendirici metin yazma becerilerini geliştirmede dört kare yazma yönteminin etkisini belirlemeyi amaçlamaktadır. Yapılan çeşitli araştırmalar, öğrencilerin okullarda yeterli düzeyde yazma çalışmalarına dâhil edilmediğini ortaya koymuştur (Alber vd., 2005; Bilgin, 2018; Brindle vd., 2016; Hebert vd., 2021; Karakoç-Öztürk, 2012; Urgan, 2007; Yaylı ve Solak, 2014). Bunun yanı sıra yazma etkinliklerinin ağırlıklı olarak hikâye edici metinler üzerine yoğunlaştığı da bilinmektedir. Özellikle ilkökul seviyesinde okuma ve yazma deneyimleri büyük ölçüde hikâye okuma ve yazma etrafında şekillenmektedir. Alanyazın incelendiğinde ilkökul düzeyinde yaratıcı yazma ve hikâye edici becerileri üzerine çalışmaların yapıldığı görülse de bilgilendirici metin yazımı konusunda gerçekleştirilen araştırmaların sınırlı olduğu dikkat çekmektedir (Duran ve Özdi, 2020; Erbasan, 2022; Temel ve Katrancı, 2019).

Bilgilendirici metin yazma, öğrencilerin bilgiyi yapılandırma, düzenleme ve aktarabilme becerilerini geliştirmesi açısından son derece önemlidir. Bu becerinin özellikle özel yetenekli öğrenciler bağlamında nasıl desteklenebileceği, yazılı anlatım süreçlerine yönelik özgün stratejilerin kullanımını gerekli kılmaktadır. Bu doğrultuda, süreci merkezine alan ve yapılandırılmış yönlendirmeler içeren “dört kare yazma yöntemi” (Four Square Writing Method), Gould ve Gould (1999) tarafından geliştirilmiş ve öğrencilerin fikirlerini düzenli bir yapıda yazılı olarak ifade etmelerini kolaylaştırmak amacıyla tasarlanmıştır.

Yurt dışında yapılan çalışmalar, bu yöntemin farklı yaş gruplarındaki öğrencilerin yazılı anlatım becerilerini geliştirdiğine işaret etmektedir. Özellikle özel eğitim gereksinimi olan bireyler ve düşük başarı gösteren öğrencilerle yapılan uygulamalarda dört kare yönteminin içerik bütünlüğü, mantıksal sıralama ve ana fikir geliştirme gibi alanlarda olumlu etkileri rapor edilmiştir (Hebert vd., 2021; Midgette vd., 2008). Ayrıca Dağlı-Gökbulut vd. (2025) çalışmalarında bu yöntemin video-metin bütünlük uygulamaları ile desteklendiğinde özel gereksinimli öğrencilerin bilgi aktarma becerilerinde anlamlı gelişmeler sağladığı görülmüştür.

Türkiye bağlamında dört kare yazma yöntemi sınırlı sayıda çalışmaya rastlanılmıştır. Karatay vd. (2018) yöntemi yabancılara Türkçe öğretiminde yazma becerisine etkisi açısından değerlendirmiş; Bağcı-Ayrancı (2019), eğitim fakültesi öğrencilerinin yazma becerilerindeki gelişimi incelemiştir. Tekin ve Kaya (2024), Türk soylu öğrenciler arasında yöntemin çeşitli yazma değişkenleri üzerindeki etkisini araştırırken Kurt (2019) ise 5. sınıf öğrencileriyle yaptığı çalışmada yöntemin yazılı anlatım gelişimine katkısını ortaya koymuştur. Ancak bu çalışmaların tamamı ya ortaöğretim ve üzeri öğrenci gruplarına ya da yabancı dil öğretimi bağlamına odaklanmıştır.

Alanyazın incelemesi göstermektedir ki dört kare yazma yönteminin ilkökul düzeyindeki özel yetenekli öğrencilerle uygulanmasına yönelik herhangi bir araştırmaya Türkiye’de henüz rastlanmamaktadır. Ayrıca özel yetenekli bireylerin özgün düşünme biçimleri ve yapısal yazma desteğine duydukları ihtiyaç (Ataman, 2011; Sak, 2011) göz önünde bulundurulduğunda bu yöntemle yürütülecek araştırmaların alanyazına önemli katkılar sunabileceği düşünülmektedir.

Dolayısıyla bu çalışma hem ilkökul düzeyine hem de özel yetenekli öğrenci profiline odaklanarak dört kare yazma yönteminin etkililiğini inceleyen öncü araştırmalardan biri olması yönüyle kuramsal boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Ayrıca çalışma yöntemsel çeşitlilik sunarak bilgilendirici metin yazma becerisine katkı sağlayacak stratejilere yönelik uygulamalı veri üretmesi bakımından da önem arz etmektedir.

Bu kapsamda çalışmanın temel sorusunu “Dört kare yazma yönteminin özel yetenekli ilkökul öğrencilerinin bilgilendirici metin yazma becerilerinin gelişimine etkisi nedir?” sorusu oluşturmaktadır.

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu araştırmada, planlanmış etkinlikler içeren “dört kare yazma yöntemi”nin özel yetenekli ilkökul öğrencilerinin bilgilendirici metin yazma becerilerine etkisini belirlemek amacıyla ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Yarı deneysel desen, özellikle eğitim araştırmalarında, tüm değişkenlerin tam anlamıyla kontrol edilemediği durumlarda en sık tercih edilen deneysel yöntemlerden biridir (Büyüköztürk, 2024). Bu araştırmada okuldaki gruplardan biri deney diğeri kontrol olmak üzere rastgele belirlenmiştir. Araştırma sürecinde, kontrol grubundaki öğrencilere doğrudan bilgilendirici metin yazdırılırken deney grubundaki öğrencilere dört kare yazma yöntemi kullanılarak bilgilendirici metin yazma eğitimi verilmiştir.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan bir bilim ve sanat merkezinde eğitim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında, 30 öğrenci deney grubunda, 31 öğrenci ise kontrol grubunda yer almak üzere toplam 61 dördüncü sınıf öğrencisi araştırmaya dâhil edilmiştir. Araştırmanın yapılacağı kurum uygun örnekleme tekniği ile belirlenmiştir. Bu yöntemin tercih edilmesinin nedeni, zaman, maliyet ve iş gücü açısından mevcut sınırlılıklar doğrultusunda örneklemin kolay ulaşılabilir ve uygulanabilir birimler arasından seçilmesidir (Büyüköztürk vd., 2011). Çalışma grubundaki öğrencilerin demografik özellikleri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Demografik Bilgileri

	<i>Cinsiyet</i>	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>Toplam</i>
Deney Grubu	Kız	13	43,3	30
	Erkek	17	56,7	
Kontrol Grubu	Kız	16	51,6	31
	Erkek	15	48,4	

Tablo 1’e bakıldığında deney grubundaki 30 öğrencinin 13’ünün kız, 17’sinin erkek; kontrol grubundaki 31 öğrencinin ise 16’sının kız, 15’inin erkek olduğu görülmektedir. Çalışma grubu oluşturulurken hem gruptaki öğrenci sayılarının hem de gruplardaki öğrencilerin cinsiyet dağılımlarının birbirine yakın olmalarına özen gösterilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak Duran ve Özdil (2020) tarafından geliştirilerek istatistiki analizleri yapılan “Bilgilendirici Metin Yazma Dereceli Puanlama Anahtarı” kullanılmıştır.

Bilgilendirici Metin Yazma Dereceli Puanlama Anahtarı

“Dereceli puanlama anahtarı; “anlatım ve içerik”, “biçim”, “süreç” olmak üzere üç boyuttan; “başlık belirleme”, “metin bölümleri”, “ana fikri açıklama”, “yardımcı fikir”, “söz varlığı”, “anlamsal

bütünlük", "bilgiyi aktarma", "yazı okunaklılığı", "imla ve noktalama" ve "zamanlama" olmak üzere 10 kriterden; "yüksek", "iyi", "orta" ve "düşük" olmak üzere dört düzeyden oluşmaktadır". Dereceli puanlama anahtarının Cronbach Alpha katsayısı .83 olarak hesaplanmışken (Duran ve Özdi, 2020) bu çalışmada .81 olarak belirlenmiştir. Araştırmada dereceli puanlama anahtarının 3 boyut ve 10 kriterle bilgilendirici metinlerin niteliğinin belirlenmesinde pek çok faktörü dikkate alabilmesi ve güncel bir ölçek olması tercih edilmesinde belirleyici olmuştur.

Uygulama Süreci

Yarı deneysel çalışmalarda bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerindeki etkisi test edilir (Büyüköztürk, 2024). Bu çalışmanın bağımsız değişkeni dört kare yazma yönetiminin kullanımı, bağımlı değişkeni ise bilgilendirici metin yazma becerisidir. Çalışmanın yarı deneysel desenine ilişkin işlem adımları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Yarı Deneysel Desene İlişkin İşlem Adımları

	<i>Ön Test</i>	<i>Uygulama</i>	<i>Son Test</i>
Deney Grubu	Bilgilendirici Metin Yazdırma	Dört Kare Yazma Yöntemi ile Bilgilendirici Metin Yazdırma	Bilgilendirici Metin Yazdırma
Kontrol Grubu	Bilgilendirici Metin Yazdırma	Bilgilendirici Metin Yazdırma	Bilgilendirici Metin Yazdırma

Tablo 2'ye bakıldığında çalışmada deney grubuna dört kare yazma yönteminin (bağımsız değişken) özel yetenekli ilkökul öğrencilerinin bilgilendirici metin yazma becerisine (bağımlı değişken) etkisini ortaya koymak için planlanmış etkinlikler (Dört Kare Yazma Yöntemi ile Bilgilendirici Metin Yazdırma) yaptırıldığı görülmektedir. Kontrol grubuna ise bu süreçte sadece bilgilendirici metinler yazdırılmıştır.

Süreç boyunca kontrol grubuna belirlenen konu başlıkları üzerinden herhangi bir strateji veya yapılandırılmış bir öğretim sunulmadan, yalnızca mevcut Türkçe öğretim materyalleri ve sınıf içi öğretmen rehberliği doğrultusunda bilgilendirici metin yazdırılmıştır. Çalışmada temel materyal olarak Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) Destek 2 Türkçe Etkinlik Kitabı (4. sınıf) kullanılmış; haftalık etkinlikler bu kaynaktaki içeriklere ve kazanımlara uygun olarak belirlenmiştir. Öğrenciler yazma çalışmalarını sınıf ortamında, öğretmen gözetiminde gerçekleştirmiştir. Yazma öncesi kısa yönlendirmeler yapılmış ancak herhangi bir yazma şablonu, grafik düzenleyici ya da özel teknik kullanılmamıştır. Konuların belirlenmesinde yarı yapılandırılmış bir yaklaşım izlenmiştir: Öğrencilerin belirli bir konu havuzundan kendi ilgilerine göre seçim yapmaları sağlanmıştır. Konu havuzu öğretmen tarafından hazırlanmış, tercih öğrencilere bırakılmıştır. Bu süreçte öğrencilere yapılandırılmış bir yazma yöntemi (ör. dört kare yazma) öğretilmemiştir. Öğrenciler yazma görevlerini serbest bir şekilde, sınırlı öğretmen yönlendirmesiyle gerçekleştirmiştir. Uygulama, gerçek sınıf ortamını yansıtacak şekilde, yazma becerisinin doğal gelişimine olanak tanıyacak biçimde

tasarlanmıştır. Bu sayede deney grubunda kullanılan yapılandırılmış yöntemin etkisinin karşılaştırmalı olarak değerlendirilebilmesi mümkün hâle gelmiştir.

Deneyisel uygulama 8 hafta ve haftada 2 ders saati olarak toplam 16 ders saati olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmada ilk önce iki saatlik bir dilimde deney ve kontrol grubuna bilgilendirici metnin ne olduğu üzerinde durularak öğrencilerin kendi seçtikleri konuda bir bilgilendirici metin yazmaları istenilmiştir. Bu metin ön test olarak kullanılmıştır. Daha sonra sekiz haftalık süreçte deney grubuna dört kare yazma yöntemi ile bilgilendirici metinler yazdırılırken kontrol grubuna sadece bilgilendirici metin yazdırılmıştır. Sekiz hafta sonunda öğrencilere tekrar kendi belirledikleri bir konuda bilgilendirici metin yazdırılmış ve bu metin de son test olarak kullanılmıştır.

Sekiz haftalık süreçte öğrencilerin belirlemiş oldukları konu başlıklarının dağılımı Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Deneyisel Uygulama Konu Başlıkları

<i>Hafta</i>	<i>Konu Başlığı</i>	<i>Hafta</i>	<i>Konu Başlığı</i>
1.Hafta	Mustafa Kemal Atatürk	5.Hafta	Çevre Kirliliği
2.Hafta	Kitap Okumak	6.Hafta	Sağlıklı Beslenme
3.Hafta	Güzel Ülkem	7.Hafta	Bilim ve Sanat Merkezi
4.Hafta	Sokak Hayvanları	8.Hafta	Yaşadığım Yer

Tablo 3'e bakıldığında deneyisel uygulama sürecinde öğrencilerin kendilerinin belirlemiş oldukları konu başlıkları görülmektedir. Deney grubu öğrencileriyle her hafta iki ders saatinde ilgili haftanın konu başlığına uygun bir şekilde dört kare yazma yöntemini kullanarak bilgilendirici metin yazdırma eğitimi verilmiştir.

Verilerin Analizi

Öğrencilerin süreçte ön test ve son test olarak yazdığı tüm bilgilendirici metinler de Bilgilendirici Metin Yazma Dereceli Puanlama Anahtarı kullanılarak analiz edilmiştir. Duran ve Özdil (2020, s. 26) puanlama anahtarında öğrencinin alacağı puanı "1, 2, 4 ve 5. maddeler 10'ar puan; 3, 6 ve 7. maddeler 15'er puan; 8, 9 ve 10. maddeler 5'er puan olmak üzere toplam puan hesaplanırken şu formül kullanılacağını (1, 2, 4, 5. Maddelerin toplamı $\times$ 5/2)+(3, 6, 7. Maddelerin toplamı $\times$ 15/4)+(8, 9, 10. Maddelerin toplamı $\times$ 5/4) belirtmiştir. Ölçekten alınan 4 puan yüksek düzeye, 3 puan iyi düzeye, 2 puan orta düzeye ve 1 puan düşük düzeye karşılık gelmekte" olduğunu ifade etmişlerdir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 100'dür. Çalışmada, ön test ve son testten elde edilen puanların karşılaştırılması amacıyla SPSS programında Kolmogorov-Smirnov testi uygulanarak verilerin normal dağılıma uygunluğu incelenmiştir. Verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edildiği için analiz sürecinde t-testi tercih edilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Öğrenciler tarafından yazılan metinlerin değerlendirilmesi ve puanlanmasında güvenilirliği sağlamak amacıyla hem araştırmacı hem de ilgili alanda uzman bir kişi tarafından puanlama yapılmıştır. Puanlayıcılar arasındaki Pearson korelasyon katsayısı $r=.83$, $p<.011$ olarak hesaplanmış ve bu sonuç, iki puanlayıcı arasında güçlü, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir.

Araştırma ve Yayın Etiği

Çalışmanın deneysel faaliyetlerini gerçekleştirebilmek adına Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kurul Komisyonundan 19/04/2024 tarih ve 347 karar numarası ile gerekli izinler alınmıştır. Ayrıca veri toplama aracının kullanımı için ilgili yazarlardan izin alınmış; deneysel çalışmayı gerçekleştirebilmek için de çalışmada yer alan öğrencilerin velilerinden Veli Onam Formları aracılığıyla gerekli bilgilendirmeler yapılmış ve izinler alınmıştır.

Bulgular

Araştırma dört kare yazma yönteminin özel yetenekli ilkökul öğrencilerinin bilgilendirici metin yazma becerilerine etkisini tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen deneysel bir çalışmadır. Araştırmada gerçekleştirilen eğitim çalışmalarının etkisini değerlendirebilmek için öncelikle deney ve kontrol gruplarının başlangıçta benzer ya da yakın seviyede olup olmadığının belirlenmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda, öğrencilerin bilgilendirici metin yazma becerilerini ölçen ön test puanları karşılaştırılmış ve bağımsız gruplar t-testi uygulanmıştır. Test sonuçları Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test Puanları t-Testi Analiz Sonuçları

Grup	N	Ortalama	Ss	t	p
Deney	30	48,25	12,44	.644	.517
Kontrol	31	46,75	11,58		

* $p<.05$

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin uygulama öncesinde veri toplama aracından elde ettikleri puan ortalamalarının deney grubu için 48,25, kontrol grubu için ise 46,75 olduğu görülmektedir. Ayrıca deney ve kontrol gruplarının ön test puanları arasında anlamlı bir fark bulunmadığı ($p=.517$) tabloda belirtilen bir diğer istatistiksel bulgudur. Bu sonuçlar, uygulama öncesinde her iki grubun da bilgilendirici metin yazma becerisi açısından benzer ya da yakın seviyede olduğunu göstermektedir.

Deney grubunun ön test ve son test puanları arasındaki bağımlı değişken t-testi analizine ilişkin sonuçlar Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Deney Grubu Öğrencilerinin Ön Test ve Son Test Puanları t-Testi Analiz Sonuçları

<i>Test</i>	<i>N</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Ss</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Ön Test	30	48,25	12,44	7,289	.000
Son Test	30	81,45	15,28		

*p<0,05

Tablo 5 incelendiğinde deney grubundaki öğrencilerin ön test puan ortalamasının 48,25, son test puan ortalamasının ise 81,45 olduğu görülmektedir. Yapılan analiz sonucunda, deney grubunun ön test ve son test puanları arasında $p=.000$ düzeyinde anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular, dört kare yazma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilen bilgilendirici metin yazma çalışmalarının özel yetenekli öğrencilerin bu alandaki becerilerini geliştirdiğini göstermektedir.

Kontrol grubunun ön test ve son test puanlarına ilişkin bağımlı değişken t-testi analiz sonuçları ise Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test ve Son Test Puanları t-Testi Analiz Sonuçları

<i>Test</i>	<i>N</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Ss</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Ön Test	31	46,75	11,58	5,082	.171
Son Test	31	60,05	13,94		

*p<0,05

Tablo 6 incelendiğinde kontrol grubundaki öğrencilerin ön test puan ortalamasının 46,75, son test puan ortalamasının ise 60,05 olduğu görülmektedir. Ancak kontrol grubunun ön test ve son test puanları arasındaki artışın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı ($p=.171$) belirlenmiştir.

Deney ve kontrol gruplarının son test puanlarına ilişkin bağımsız gruplar t-testi sonuçları ise Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Son Test Puanları t-Testi Analiz Sonuçları

<i>Grup</i>	<i>N</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Ss</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Deney	30	81,45	15,28	-3,071	.001
Kontrol	31	60,05	13,94		

*p<0,05

Tablo 7'de dört kare yazma yöntemiyle gerçekleştirilen bilgilendirici metin yazma eğitimine katılan (deney grubu) ve katılmayan (kontrol grubu) öğrenciler arasında yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları yer almaktadır. Buna göre deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin bilgilendirici metin yazma dereceli puanlama anahtarı son testinden aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı farklılığın olduğu ($p=.001$) ve bu farklılığın son test ortalamalarına göre (deney grubu=81,45; kontrol grubu=60,05) deney grubu lehine olduğu görülmektedir. Bu sonuç dört kare yazma yöntemiyle yapılan bilgilendirici metin yazma eğitiminin özel yetenekli dördüncü sınıf öğrencilerinin bilgilendirici metin yazma becerisini geliştirdiğine işaret etmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmada dört kare yazma yönteminin özel yetenekli ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin bilgilendirici metin yazma becerileri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Elde edilen bulgular, dört kare yazma yönteminin uygulandığı deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında yaklaşık 33 puanlık anlamlı bir artış olduğunu ortaya koymuştur. Buna karşın sürece serbest yazma etkinlikleriyle katılan kontrol grubunun puanlarında yaklaşık 13 puanlık bir artış gözlenmiştir. Deney grubunun hem kendi içindeki gelişimi hem de kontrol grubuna kıyasla elde ettiği yüksek son test puanları, dört kare yazma yönteminin etkili bir öğretim stratejisi olduğunu göstermektedir.

Çalışmada elde edilen sonuçlar, dört kare yazma yönteminin yazma becerilerini desteklediğine işaret eden daha önceki çalışmalarla örtüşmektedir. Örneğin, Karatay vd. (2018), Tekin ve Kaya (2024), Bağcı-Ayrancı (2019) ve Kurt (2019) tarafından gerçekleştirilen araştırmalar, dört kare yazma yönteminin farklı yaş gruplarındaki ve farklı bağlamlardaki öğrenci gruplarının yazılı anlatım becerileri üzerinde olumlu etkileri olduğunu ortaya koymuştur. Bu durum, dört kare yazma yönteminin esnek, çok yönlü ve farklı öğrenen profillerine hitap edebilen bir yapı sunduğunu göstermektedir. İpek ve Karabuğa'nın (2022) çalışması ile Dağlı-Gökbulut vd.'nin (2025) çalışmaları da bu çalışmanın sonuçlarını destekler nitelikte dört kare yazma yönteminin çalışmanın yapıldığı hedef kitlenin yazma becerisini geliştirdiğini ve öğrencilerin yazma kaygılarının azalmasında etkili olduğunu göstermektedir.

Alanyazın incelendiğinde ilkokul düzeyinde özellikle bilgilendirici metin yazma becerisine odaklanan çalışmaların sayıca sınırlı olduğu görülmektedir. Nitekim önceki araştırmaların çoğu (Chairunisa vd., 2022; Demirdöğen, 2022; Özkan ve Karasakaloğlu, 2018; Polat, 2023) hikâye edici metin türlerini odağına almıştır. Ancak bu çalışmada olduğu gibi bilgilendirici metin yazımına odaklanan sınırlı sayıda araştırma (Erbaşan, 2022; Hebert vd., 2021; Kaminski, 1994; Midgette vd., 2008; Tavşanlı ve Seban, 2015) stratejik yönlendirme içeren öğretim uygulamalarının öğrencilerin yazma performansını artırabildiğini göstermiştir. Özellikle Hebert vd. (2021) ve Midgette vd. (2008), yapılandırılmış yazma yaklaşımlarının ilkokul öğrencilerinin içerik üretimi ve organizasyon becerilerini olumlu yönde etkilediğini belirtmektedir.

Araştırmanın özgün yönlerinden biri, bilgilendirici metin yazma becerilerinin ilkokul düzeyindeki özel yetenekli öğrenciler üzerinde yapılandırılmış bir stratejiyle incelenmiş olmasıdır. Türkiye'de bu beceri genellikle üst sınıf seviyelerinde öğretim programlarında yer alırken yurt dışında bilgilendirici metin yazma becerilerinin daha erken yaşlarda öğretime başlandığı gözlemlenmektedir. Örneğin, Dağlı-Gökbulut vd. (2025) tarafından Kuzey Avrupa ülkelerinde yapılan karşılaştırmalı uygulamalarda, özel gereksinimli öğrencilere yönelik bilgilendirici metin öğretiminin 2. sınıf düzeyinden itibaren yapılandırılmış çoklu ortam destekli yöntemlerle verildiği ve

bunun yazma becerilerine anlamlı katkı sağladığı rapor edilmiştir. Aynı çalışmada dört kare yazma yöntemini, video-metin entegrasyonu ile uygulandığında öğrencilerin bilgi düzenleme, içerik bütünlüğü ve aktarım netliği açısından önemli gelişmeler kaydettiği vurgulanmıştır. Bu durum, bilgilendirici metin yazımına yalnızca ortaokuldan itibaren başlanması gerektiği yönündeki yaklaşımın sorgulanmasını beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Türkçe Öğretim Programı'nda (MEB, 2024) bilgilendirici metin yazma öğrenme çıktılarının ilkökul düzeyine indirilmesi yerinde bir düzenleme olarak değerlendirilebilir. Yapılandırılmış stratejilerle erken yaşlardan itibaren bu becerinin kazandırılması, öğrencilerin akademik okuryazarlık gelişimine uzun vadeli katkılar sunabilir.

Ayrıca çalışmanın özel yetenekli öğrencilere yönelik olması, alanyazındaki önemli bir boşluğa da işaret etmektedir. Sak (2011) ve Ataman (2011), özel yetenekli bireylerin bilişsel açıdan yaşatlarının üzerinde performans gösterebilmelerine karşın yazma gibi üretken dil becerilerinde sistematik desteğe ihtiyaç duyabileceklerini belirtmektedir. Araştırmamız, bu öğrencilerin potansiyellerini etkin biçimde kullanmalarını sağlayacak yapılandırılmış yöntemlerin gerekliliğini ortaya koymakta ve bu anlamda alanyazındaki çeşitli çalışmalarla (Albertson ve Billingsley, 2001; Bi, 2020; Brown-Anfelouss, 2012; Sağlam vd., 2020) örtüşmektedir.

Sonuç olarak dört kare yazma yöntemi, özel yetenekli ilkökul öğrencilerinin bilgilendirici metin yazma becerilerinin gelişiminde etkili bir araç olarak öne çıkmaktadır. Yazma becerisinin bireylerin akademik, sosyal ve iletişimsel başarılarıyla yakından ilişkili olduğu göz önünde bulundurulduğunda bu becerinin erken yaşlarda yapılandırılması ve desteklenmesi gerektiği açıktır. Bu çalışma, söz konusu yöntemin özel yetenekli bireylerin yazma becerilerini geliştirmede kullanılabilecek etkili bir öğretim stratejisi olduğunu göstermektedir.

Öneriler

Çalışmada elde edilen sonuçlardan yola çıkarak şu önerilerde bulunulabilir:

- Öğrencilerin bilgilendirici metin yazma becerisini geliştirmeye yönelik olarak daha fazla etkinliğe yer verilmesi gerektiği ve bu etkinliklerin dört kare yazma yöntemine göre planlanabileceği önerilebilir.
- Bu çalışmadakine benzer şekilde hikâye edici metin yazma becerilerini geliştirmeye yönelik de dört kare yazma yönteminin kullanılabileceği çalışmalar yapılabilir.
- Özel yetenekli öğrencilerin bilgilendirici metin yazma becerisini geliştirmeye yönelik gerçekleştirilen bu çalışmanın benzeri normal gelişim gösteren öğrenciler için de yapılabilir.

- Özel yetenekli öğrencilerin bilgilendirici yazma becerisi geliştirmeye yönelik farklı stratejilerin kullanıldığı çalışmalar da yapılabilir.

Kaynaklar

- Alber, S. R., Martin, C. M., & Gammill, D. M. (2005). Using the literary masters to inspire written expression in gifted students. *Gifted Child Today*, 28(2), 50-59.
- Albertson, L. R. & Billingsley, F. F. (2001). Using strategy instruction and self-regulation to improve gifted students' creative writing. *The Journal of Secondary Gifted Education*, 12(2), 90-101.
- Ataman, A. (Ed.) (2011). *Özel gereksinimli çocuklar ve özel eğitime giriş*. Gündüz Eğitim.
- Bağcı-Ayrancı, B. (2019). Yazılı anlatım becerisi ile dört kare yazma metoduyla yazma becerisinin ilişkisel değerlendirmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 24(3), 882-891.
- Bi, B. (2020). *Öz düzenleyici strateji gelişimi modelinin özel yetenekli öğrencilerin yazma becerilerine etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). <http://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Bilgin, S. (2018). *Türkçe öğretmenlerinin ilköğretim Türkçe (6-8. sınıflar) öğretim programında yer alan yazma yöntem ve tekniklerini uygulama durumları*. (Yüksek Lisans Tezi). <http://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Brindle, M., Graham, S., Harris, K. R., & Hebert, M. (2016). Third and fourth grade teacher's classroom practices in writing: A national survey. *Reading and Writing*, 29(5), 929-954.
- Brown-Anfelouss, M. (2012). *Underachieving gifted students and ways to improve school performance of at risk student population who have high potential: Improving writing performance in underachieving gifted students*. (Doktora Tezi). <https://www.proquest.com/docview/1020624969/1730BE401CEB4D50PQ/1?accountid=11054&sourcetype=Dissertations%20&%20Theses> sayfasından erişilmiştir.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (8. b.). Pegem.
- Büyüköztürk, Ş. (2024). *Deneyisel desenler öntest-sontest kontrol grubu desen ve veri analizi*. Pegem.
- Chairunisa, S. A., Nurchurifiani, E., & Marcella, E. D. (2022). Improving students' writing ability of narrative text through story mapping technique at the tenth grade of Sma Muhammadiyah 2 Bandar Lampung in the academic year 2021/2022. *Journal of English Education Students (JEES)*, 4(1), 1-8.
- Çelik, M. E. (2010). *İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin bilgilendirici metin yazma kazanımlarına ulaşma düzeyleri*. (Yüksek Lisans Tezi). <http://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Dağlı-Gökbulut, Ö., Gökbulut, B., & Yeniasır, M. (2025). New approaches in teaching language to students with special needs: the efficiency of the 4-square writing method using video-text.

- International Journal of Disability, Development and Education*, 72(4), 679-705.
<https://doi.org/10.1080/1034912X.2025.2473485>.
- Demirdöğen, E. (2022). Sınıf öğrencilerinin Türkçe sözlük kullanımı ile kelime defteri oluşturmalarının yaratıcı yazma üzerindeki etkisi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(131), 283-298.
- Duran, E. & Akyol, H. (2010). Bitişik eğik yazı öğretimi çalışmalarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(4), 817-838.
- Duran, E. & Özdil, Ş. (2020). İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin bilgilendirici metin yazma beceri düzeylerinin belirlenmesi. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 8(1), 21-31.
- Erbasan, Ö. (2022). *Yazma stratejilerinin özel yetenekli öğrencilerin bilgilendirici metin yazma becerilerine etkisi*. (Doktora Tezi). <http://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Gould, J. S. & Gould, E. J. (1999). *Four square writing method: A unique approach to teaching basic writing skills for grades 4-6*. Teaching & Learning.
- Gould, J. S., Gould, E. J., & Burke, M. F. (2010). *Four square graphic organizer: A unique approach to teaching basic writing skills*. TLC.
- Graham, S. & Harris, K. R. (2005). *Writing better: Effective strategies for teaching students with learning difficulties*. Paul H. Brookes.
- Harmer, J. (1998). *How to teach English*. Longman.
- Hebert, M., Bazis, P., Bohaty, J. J., Roehling, J. V., & Nelson, J. R. (2021). Examining the impacts of the structures writing intervention for teaching fourth-grade students to write informational text. *Reading and Writing*, 34(7), 1711-1740. <https://doi.org/10.1007/s11145-021-10125-w>
- İpek, O. & Karabuğa, H. (2022). The effect of four-square writing method on writing anxiety of learners of Turkish as a foreign language: A mixed method study. *International Education Studies*, 15(5), 132-145. <https://doi.org/10.5539/ies.v15n5p132>
- Kaminski, R. F. (1994). *Impact of writing instruction on fourth-grade students' responses to children's literature*. (Doktora Tezi). <https://www.proquest.com/docview/304138178/D213BE6161D24BA2PQ/1?accountid=11054&source=Dissertations%20%20Theses> sayfasından erişilmiştir.
- Kaptan, A. (2016). *İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin ikna edici yazma beceri düzeylerinin belirlenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). <http://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Karakoç-Öztürk, B. (2012). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazma kaygılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 59-72.

- Karatay, H., İpek, O., & Karabuğa, H. (2018). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dört kare yazma yöntemi: B2 düzeyi üzerine bir eylem araştırması. *Turkish Studies Educational Sciences*, 13(19), 1101-1123.
- Kurt, S. (2019). *Dört kare yazma yönteminin ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri üzerine etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). <http://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- MEB. (2024). *Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1-8. Sınıflar)*. MEB.
- Midgette, E., Haria, P., & MacArthur, C. (2008). The effects of content and audience awareness goals for revision on the persuasive essays of fifth-and eighth-grade students. *Reading and Writing*, 21(1), 131-151. <https://doi.org/10.1007/s11145-007-9067-9>
- Müldür, M. & Çevik, A. (2019). Ortaokul öğrencilerinin bilgilendirici metin yazma becerilerinin incelenmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(5), 141-149.
- Müldür, M. & Yalçın, A. (2019). Öz düzenlemeye dayalı yazma eğitiminin ortaokul öğrencilerinin bilgilendirici metin yazma becerisine, yazmaya yönelik öz düzenleme becerisine ve yazma öz yeterlik algısına etkisi. *İlköğretim Online*, 18(4), 1779-1804. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2019.639323>
- NCES. (2011). *The nation's report card: Civics 2010*. Institute of Education Sciences. U.S. Department of Education. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED519208.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- National Commission on Writing. (2003). *The neglected "R": The need for a writing revolution. The report of the national commission on writing in America's schools and colleges*. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED475856.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Okatan, Ö. & Özer, D. A. (2020). İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin yazma becerilerinin betimlenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(3), 720-731.
- Özbay, Y. (2013). *Üstün yetenekli çocuklar ve aileleri*. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı.
- Özkan, Ö. & Karasakaloğlu, N. (2018). İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin öykü yazma becerilerinin geliştirilmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 220-247.
- Patwary, N. & Sajib, N. F. (2018). Improving writing skills in English at the tertiary level: The gap between the standard practice and classroom scenario. *Crossings: A Journal of English Studies*, 9, 151-165. <https://www.academia.edu/41535552/> sayfasından erişilmiştir.
- Polat, İ. (2023). İlkokul öğrencileriyle hikâye kitabı hazırlamanın hikâye edici metin yazma becerisine etkisi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF)*, 7(4), 1378-1392. <https://doi:10.34056/aujef.1221796>.
- Powell, P. R. (2009). Retention and writing instruction: Implications for access and pedagogy. *College Composition and Communication*, 60(4), 664-682.

- Rahman, D. R. (2016). *The Four Square Writing Method implementation in students' writing achievement*. <https://www.semanticscholar.org/> sayfasından erişilmiştir.
- Sağlam, A., Baş, Ö., & Akyol, H. (2020). Kelime tekrar tekniğinin üçüncü sınıf özel yetenekli öğrencilerin akıcı okuma düzeylerine etkisi. *Tarih Okulu Dergisi*, 13(XLVI), 1605-1629. <http://dx.doi.org/10.29228/joh.42792>.
- Sak, U. (2011). *Üstün zekâlılar: özellikleri tanınmaları eğitimleri*. Maya Akademi.
- Sallabaş, M. E. (2007). *İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin kendini yazılı olarak ifade etme kazanımlarına ulaşma düzeyi*. (Yüksek Lisans Tezi). <http://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Saville-Troike, M. (2006). *Introducing second language acquisition*. Cambridge University.
- Schnur, R. & Marmor, S. G. (2009). Reading, writing, and raising the bar: Exploring gifts and talents in literacy. L. V. Shavinina (Ed.), *International handbook on giftedness* içinde (s. 713-725). Springer.
- Starkey, L. (2004). *How to write great essays*. Learning Express.
- Şengül, M. (2015). The relationship between writing dispositions and intelligence domains of gifted students. *International Journal of Higher Education*, 4(4), 207-215.
- Stange, T. V. & Carter, E. J. (1995). *Gifted middle grade readers: Attitudes and interests in the 90's*. The Annual Convention of the International Reading Association'da sunulmuş bildiri. (ERIC Document Reproduction Service No. ED391346).
- Tavşanlı, Ö. F. & Seban, D. (2015). Grafik örgütleyicilerin ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinin bilgilendirici metinleri çözümleme ve özetleme başarıları üzerine etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 43, 85-93.
- Tekin, G. & Kaya, S. (2024). Dört kare yazma yönteminin Türk soylu öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki bağdaşıklık, tutum ve kaygılarına etkisi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*(Ö14), 616-634. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1456656>
- Temel, S. & Katrancı, M. (2019). İlkokul öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri, yazmaya yönelik tutumları ve yazma kaygıları arasındaki ilişki. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7(17), 322-356.
- Tok, R. & Erdoğan, Ö. (2017). İlkokul 2. 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin yazma becerilerinin incelenmesi. *Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 1003-1024.
- Ungan, S. (2007). Yazma becerisinin geliştirilmesi ve önemi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(23), 461-472.
- Ülper, H. (2011). Öğrenci metinlerinin tutarlılık ölçütleri bağlamında değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 6(4), 849-863. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.2703>

- Wijaya, M. A., Mulyani, S., & Nurwahida, N. (2022). Utilizing four square writing method in improving students' essay writing skill. *Journal of Language Teaching and Learning, Linguistics and Literature*, 10(2), 1623-1634.
- Yaylı, D. & Solak, M. (2014). Ortaokul Türkçe ders kitaplarında ve öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan yazma etkinliklerine dair öğretmen görüşleri. *Turkish Studies*, 9(6), 1139-1151.

Extended Summary

One of the most critical skills in 21st century societies is writing. Writing is a communication tool that has various functions such as providing communication between people, mediating the individual's self-expression in different contexts, supporting the development of thoughts, and collecting, storing and transferring information. In the information and technology age, the diversification of communication tools and therefore the enrichment of self-expression methods have increased the importance of writing skills. Written communication plays a vital role in today's world, and this importance is increasing with the advancement of the information age. Writing is a part of the productive dimension that students need to develop for academic or special purposes. Teaching writing has an important place in the academic lives of all students because writing skills help them develop their knowledge levels and critical thinking skills and have become a learning outcome at all levels of education. It has also been stated that teachers should teach writing because writing serves as a reinforcement function in the language learning process and contributes to this process. In addition, the importance of teaching writing also stems from the fact that it allows students to express their thoughts creatively in writing. Therefore, writing is a process that allows writers to express their thoughts in a written form with the aim of conveying information for a specific purpose. The writing process in general, and the informative text writing process in particular, has a complex structure that includes multi-faceted and cognitive stages. Writing skills require creating different types of texts. Narrative, informative, poetic and persuasive writing types should be handled with their own techniques. Students may have difficulties in writing complex informative texts that do not have a specific structure, especially narrative texts. While individuals are expected to become people who can create informative texts from a young age, it is observed that students have many difficulties in writing informative texts today. Although gifted students have advanced cognitive and linguistic abilities, they need to be guided in order to gain effective writing skills. Leaving them to the free writing process can have a limiting effect rather than supporting their development. In fact, it is emphasized that writing strategies should also be taught to gifted students. A significant part of these strategies is related to writing informative texts. However, research has shown that gifted students do not show enough interest in informative texts. It is known that gifted students cannot reach the expected level in their skills in writing informative texts or are open to development in this area.

Therefore, teachers need to find effective and interesting methods that will motivate students and make them interested in learning to write. In addition, interesting teaching methods can also help students express their thoughts more easily during the writing process. One of these methods is the four-square writing method (FSWR). The FSWR is a method used in the pre-writing or pre-preparatory phase, and offers students a structure consisting of four squares that allows them to write step by step (Gould and Gould, 1999). The FSWR is a pre-writing and organizational skill taught using a graphic organizer consisting of four outer squares. It is based on a simple graphic organizer that helps students prepare to write by brainstorming on a topic and organizing their thoughts. In this respect, it is a suitable method for guiding writers, especially those at the beginning level. This study aimed to determine the effect of the four-square writing method on the development of the informative text writing skills of gifted students.

The study was designed based on a pre-test-post-test control group experimental design. The participants of the study, which was conducted in a Science and Art Centre in the Eastern Anatolia Region, consisted of a total of 61 gifted 4th grade students, 30 of whom were in the experimental group and 31 in the control group. In the study, the students in the experimental group were asked to write informative texts using the four-square writing method for an eight-week period. Data were collected with the Informational Text Writing Graded Scoring Key. T-test was used in the analysis of the data.

At the end of the research, an increase of approximately 33 points was found between the pre-test and post-test scores of the experimental group students, who were given informative texts with the four-square writing method, in the measurements taken before and after the application. An increase of approximately 13 points was observed between the pre-test and post-test scores of the control group, which was given only informative texts during the process. It was found that there was a significant difference between the pre-test and post-test scores of the experimental group in favour of the post-test; and again, there was a significant difference between the post-test scores of the experimental group and the post-test scores of the control group in favour of the experimental group. Based on these findings, it can be said that the four-square writing method improved the informative text writing skills of the fourth-grade primary school students with special talents. It is thought that the increase in the post-test scores of the control group students was due to the fact that they wrote informative texts freely during the process.

Writing skills have an effect that can pave the way for a person who can meet their daily needs, continue their education, communicate well with people, and achieve success with deep understanding and explanation skills. Therefore, the development of writing skills directly affects many issues in individuals' lives. This research has shown that four-square writing is an effective method for developing gifted students' informative text writing skills.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Bu araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve yazılı hale getirilmesinde araştırmacılar eşit oranda katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Bu araştırmada herhangi bir kurum, kuruluş ya da kişiden destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı

Araştırmacıların araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Etik Kurul Beyanı

Bu araştırma, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kurul Komisyonunun 19.04.2024 tarih ve 347 sayılı onayı ile yürütülmüştür.